

Право розпорядження людським капіталом стосується зміни його форми.

Формування людського капіталу здійснюється шляхом вкладення економічних цінностей. Тобто у даному випадку здійснюються інвестиції в людський капітал. Право розпорядження капіталом належить суб'єктам таких інвестицій, до яких відноситься сам носій, його сім'я, суб'єкти економічної діяльності, держава та інші суб'єкти. Процес розпорядження здійснюється через механізми ліквідності інвестицій, тобто шляхом зміни частини людського капіталу на іншу форму капіталу. Наприклад, у разі зміни країни перебування громадянин може бути зобов'язаний компенсувати державі її витрати, понесені на отримання ним вищої освіти або при припиненні трудових відносин з фірмою-інвестором – інвестиції, здійснені у його людський капітал тощо. При навчанні за бюджетні кошти студент зобов'язаний відпрацювати визначений час за цільовим державним направленням.

У випадку меценатства, благодійної допомоги тощо суб'єкт інвестицій не претендує на право власності. Це право буде належати носію людського капіталу.

Тобто володіти людським капіталом може лише його носій, а от приналежність прав користування і розпорядження залежить від суб'єктів, які здійснюють інвестиції в людський капітал.

Список літератури:

Сіверська Л.Б. Людський капітал як потенційний фактор економічного розвитку держави / Л.Б. Сіверська // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: НЛТУ України. – 2006. – Вип. 16.2. – С. 287-291.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Медведовська Т.П., к. пед.н., заст. директора МІБО, ДВНЗ «НГУ»,
Судакова О.І., к.т.н., доцент, ПДАБА, м. Дніпропетровськ, Україна*

Економічний розвиток суспільства безпосередньо залежить від його господарської діяльності. Особлива увага приділяється підприємству як первинній і провідній ланці економіки держави, оскільки саме тут створюються конкретні економічні блага, які стають першоосновою національного багатства. Ринкові відносини суттєво ускладнюють умови господарювання і посилюють конкурентну боротьбу між господарюючими суб'єктами, що може погіршувати їхній економічний стан і як наслідок – призводити до банкрутства. Тому завжди актуальним завданням в ринкових умовах господарювання є забезпечення економічної безпеки національних підприємств.

Економічна безпека підприємства - це такий стан корпоративних ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки і устаткування), при якому гарантується найбільш ефективно їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного і соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (погрозам) [1, 3].

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування і досягнення головної мети своєї діяльності.

Забезпечення всебічної безпеки підприємства потребує створення спеціального підрозділу з метою реалізації захисних заходів - служби безпеки. Створення служб безпеки обумовлено загостренням конкурентної боротьби на зовнішньому та внутрішньому ринках та поширенням промислового шпіонажу. Створення служб безпеки відображає об'єктивну потребу ділових кіл у зменшенні комерційних ризиків та підвищенні безпеки підприємницької діяльності. Як правило, ці служби очолюють колишні співробітники правоохоронних органів чи відставні офіцери розвідки та контррозвідки. Значна частина працівників - особи, які раніше приймали безпосередню участь у вирішенні питань забезпечення безпеки в державних установах.

Служба безпеки підприємства створюється залежно від величини самого підприємства. Як правило, такі служби в основному створюються на великих підприємствах. В окремих випадках залежно від важливості вони можуть створюватись і на середніх підприємствах.

Перелік конкретних завдань і функцій визначається залежно від виду об'єкта, його структури, специфіки його діяльності і може мати й інші функції та завдання. Для кожного об'єкта охорони вони визначаються окремо.

У нормативних документах, які визначають організацію діяльності служби безпеки підприємств, виокремлюються конкретні об'єкти, що підлягають захисту від потенційних загроз і протиправних посягань.

Для управління безпекою окремі підприємства створюють так звані кризові групи, до складу яких входять керівники підприємства, юрист, фінансист і керівник служби безпеки. Мета кризової групи - протидіяти зовнішнім загрозам з метою безпеки підприємства.

Загальні функції, що покладаються на службу безпеки підприємства, можна сформулювати таким чином:

Забезпечення пропускового та внутрішньо об'єктного режиму в приміщеннях; порядок несення служби; контроль дотримання режиму персоналом підприємства і партнерами (відвідувачами).

Участь у розробці основоположних документів (статуту, правил, внутрішнього розподілу, договорів тощо) з метою відображення в них вимог організації безпеки й захисту комерційної таємниці.

Розробка та здійснення заходів із забезпечення роботи з документами, що містять відомості, які є комерційною таємницею, контроль виконання вимог матеріалів інструктивного характеру.

Виявлення і перекриття можливих каналів витоку конфіденційної інформації, облік та аналіз порушень режиму безпеки працівниками підприємства, клієнтами та конкурентами.

Організація та проведення службових розслідувань за фактами розголошення або втрати документів, інших порушень безпеки підприємства.

Розробка оновлення і поповнення переліку і відомостей, що є комерційною таємницею, та інших нормативних актів, які регламентують порядок організації безпеки й захисту інформації.

Забезпечення суворого виконання вимог нормативних документів з питань захисту комерційної таємниці.

Організація та регулярне проведення навчання працівників підприємства й служби безпеки за всіма напрямками захисту комерційної таємниці.

Ведення обліку сейфів і металевих шаф, в яких дозволено постійне чи тимчасове зберігання конфіденційних документів, а також облік та охорона спеціальних приміщень і технічних засобів у них.

10. Підтримка контактів із правоохоронними органами та службами безпеки сусідніх підприємств в інтересах вивчення криміногенної обстановки в районі.

Кожне підприємство може уточнювати і за необхідності встановлювати власні специфічні функції для охоронного персоналу з метою повного забезпечення надійної охорони суб'єкта виробництва.

Конкретними кроками на шляху зміцнення економічної безпеки українських підприємств можуть бути:

- закриття низькорентабельних і збиткових підприємств;
- зміна системи оплати праці наукових кадрів;
- створення нових організаційно-виробничих структур;
- використання лізингу; активна участь у міжнародних виставках, семінарах;
- вдосконалення систем розрахунків; підвищення продуктивності праці;
- збільшення капіталовкладень у ресурсозбереження;
- стимулювання "ресурсного" напрямку НДДКР;
- застосування принципу дотримання критичних строків кредитування;
- створення інформаційного центру, щоб постійно мати відомості про борги підприємства й перекрити канали втрати інформації;
- створення в структурі інформаційного центру спеціальної групи фінансових працівників, яка б перевіряла податкові й інші обов'язкові платежі для виявлення можливої передоплати й надавала відомості про основні виробничі фонди, що мало використовуються, з метою їх можливого продажу;
- використання нових форм партнерських зв'язків;
- наближення рівня оплати праці до показників розвинутих країн;
- залучення робітників до управлінських функцій;
- підвищення кваліфікації працівників;
- розвиток соціальної інфраструктури підприємства;
- підвищення матеріальної відповідальності працівників за результати своєї праці.

У сучасних умовах складовою частиною комплексу заходів має стати програма конкретних дій, спрямованих на створення надійної економічної безпеки підприємства.

Список літератури:

1. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. - К: Лібра, 2003. - 280с.
2. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки, 2013. - №3. – С. 12-19.
3. Баженова О.В. Аналіз стану економіки України в контексті її економічної безпеки / О.В. Баженова // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: Зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУ, 2011. – С. 839-845.